

Alles na A.

MAX KEUSTERMANS

Helden en verliezers

Pieter T'Jonck

Gezien op 02 augustus 2024
KAZ Oostende, in het kader van TAZ 2024

De mythes van de oude Grieken blijven fascineren, alsof ze de basisfiguur van alle menselijke drama's voor eens en altijd uitgetekend hadden. Dat blijkt weer in 'Alles na A.' van Max Keustermans, die recent afstudeerde aan het Antwerpse Conservatorium. In deze zelf geschreven monoloog grijpt hij terug naar het verhaal van de innige verhouding tussen Achilles en Patroklos om het verhaal van zijn stukgelopen relatie te kaderen. Hij betoont zich daarin een begaafd, zelfs meeslepend verteller.

02 AUGUSTUS 2024

De vloer is bezaaid met talloze, identieke brieven, als een brede stroom. Die loopt uit op een statief waaraan de borstplaat van een harnas en een helm hangen. Max Keustermans vat zelfzeker post tussen die brieven, met een indringende blik naar het publiek. Wat meteen treft is zijn tenue: een gewatteerde goudkleurige broekrok met lange pijpen, als een wapenrok bijna, en daarboven een geborduurd wit hemd met enorme zij- en achterpanden.

Zonder verder omhaal begint hij te ratelen over A., de man van zijn dromen. Hij overlaadt hem met lovende epitheta ornantia als 'de moedige, onvergelijkbare, wonderschone, sterke, onvergetelijke' (die Griekse stijlfiguur is geen toeval, blijkt al snel). Het is het geraaskal van iemand die zo verliefd is dat geen woord zijn onuitsprekelijke vervoering juist kan weergeven. Al snel heb je echter door dat A. met de noorderzon verdwenen is, en dat het te maken zou kunnen hebben met de overdreven onzekerheid, aanhankelijkheid en weekhartigheid van M., zoals de man op het podium zichzelf noemt.

Eens M. brieven begint voor te lezen (eigenlijk vertelt hij ze gewoon uit het hoofd na, hij weet nog precies wat erin staat) besef je dat dit het verhaal van een pijnlijk afscheid is: A. wil geen contact meer, en beantwoordt geen enkele brief. Maar M. blijft ze sturen. Zelfkwelling en zelfhaat zijn hem niet vreemd. Zelfbedrog evenmin: in een latere scène fantaseert hij over wat een prachtig paar hij en A. zouden gevormd hebben, maar ook hoe ze problemen dan zouden getackeld hebben. Waarop hij in een larmoyant gefingeerd telefoongesprek laat merken hoe aandachtziek hij kan zijn, zelfs al beseft hij dat hij zijn man zo van zich vervreemdt. Het heeft iets bitter-komisch: de hele scène lijkt als twee druppels water op het hilarische 'I kill her' van Soko.

Het liefdesverhaal wordt bijna dat van een obsessie. Max Keustermans maakt dat overtuigend voelbaar.

Keustermans vertelt dat droevige verhaal met zoveel retorische panache, als een ouderwets liefdesepos bijna, dat je vergeet dat het maar dat is: het verhaal van de *werdegang* van een liefdesrelatie eens één van de partners de andere niet meer ziet staan. Wat het verhaal werkelijk spannend maakt, en je meer dan een uur geboeid doet luisteren is de parallel die Keustermans voortdurend trekt tussen zijn verhaal en de epische verhouding tussen Achilles en Patroklos zoals Homeros die beschreef in Illias.

Het verhaal: Achilles is de onbetwiste held van de Grieken in de strijd tegen Troje, maar Agamemnoon is hun officiële aanvoerder. Als die Achilles zijn oorlogsbuit, de priesteres Briseïs afneemt, is Achilles zo vertoornd dat hij weigert verder te vechten. Meteen keren de kansen in de strijd ten nadele van de Grieken, maar ondanks vele smeekbeden weigert Achilles de wapens nog op te nemen. Zijn boezemvriend Patroklos kan het niet meer aanzien dat Achilles zo zijn heldenstatus verliest en trekt in zijn wapenrusting ten strijde. Hektor, Achilles' evenknie, doodt hem in de strijd. Pas dan neemt Achilles weer de wapens op om Hektor over de kling te jagen en het lijk op gruwelijke wijze te onteren. Maar ook dan wil hij niet verder vechten tot de geest van Patroklos hem smeekt om dat wel te doen, maar ook smeekt om na zijn dood samen met hem verenigd te worden in één urne.

Keustermans vertelt dat verhaal getrouw, maar geeft de karakters zo' n invulling dat ze zijn eigen wensdroom van een hereniging met A. laten lukken. Bijna toch, want op het einde blijven hun graven – anders dan in de mythe – gescheiden.

Wat Patroklos/Keustermans niet zal beletten de roem van zijn held ten eeuwigen dage te blijven bezingen. Daar wordt het liefdesverhaal bijna dat van een obsessie. Max Keustermans maakt dat overtuigend voelbaar.